

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ตามท้องถิ่นที่มาจากภูมิปัญญาได้รับความสนใจจากผู้บริโภค จึงทำให้ ผู้ประกอบการชุมชนหลายรายเข้ามาแข่งขันกันในตลาดมากขึ้น โดยจะมุ่งเน้นไปในทิศทางของการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ของแต่ละท้องถิ่นให้มีคุณภาพและสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในทิศทางที่ดีขึ้น อาจจะมีผู้ประกอบการบางรายที่ยังมองไม่เห็นถึงความสำคัญของผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของตัวผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภคได้เท่าที่ควร ดังนั้นผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์จึงต้องหันมาให้ความสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถคุ้มครองป้องกันไม่ให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์เสียหายและเพิ่มคุณค่า ต่อผู้บริโภค การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ การที่มีผลิตภัณฑ์ที่ดีและมีคุณภาพสามารถช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงจนถึงท้องถิ่นด้วยในเรื่องของผลิตภัณฑ์ สินค้าชุมชน ซึ่งปัญหาหนึ่งที่พบได้ในเกือบทุกชุมชนพบว่ายังมีปัญหาทางด้านของรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค การออกแบบผลิตภัณฑ์จึงเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ชุมชน (ทวีศักดิ์ สาสงเคราะห์, 2551)

ในปี 2564 สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีได้ดำเนินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) ในกิจกรรม : การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกระดาษหยวกกล้วยของโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ตำบลตกรพรม อำเภอชลุม จังหวัดจันทบุรี โดยโครงการพัฒนาป่าชุมชน ฯ มีการแปรรูปกระดาษจากต้นกล้วย โดยต้นกล้วยเป็นพืชชนิดหนึ่งที่ปลูกกันทั่วไปในชุมชน เมื่อชาวสวนตัดต้นกล้วยทิ้ง โครงการพัฒนาป่าชุมชน ฯ เห็นถึงประโยชน์ของต้นกล้วย จึงเพิ่มมูลค่าโดยการนำมาแปรรูปเป็นกระดาษด้วยมือ เป็นการขยายขอบเขตในการใช้วัตถุดิบให้กว้างขวางขึ้น เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติ ที่ใช้ผลิตกระดาษจากเปลือกต้นสามีจำนวนลดลงน้อยลงอย่างรวดเร็วและขาดแคลนมาก เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ การพัฒนาวิธีทำกระดาษด้วยมือในด้านต่างๆ ทำให้เกิดผลประโยชน์มากขึ้นต่อชุมชน

ในปัจจุบันทางโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ได้พัฒนากระดาษหยวกกล้วยได้ดีขึ้น ทำให้โรงเรียนสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่างๆสนใจในกระดาษที่ชุมชนผลิตขึ้น มีการนำกระดาษหยวกกล้วยที่ผลิตเสร็จแล้วมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างหลากหลาย เช่น กรอบรูป พับเป็นถุงใส่ของ กล่องใส่พลอย ดอกไม้ และประติมากรรมรูปตุ๊กแก โดยชุมชนมีการเน้นด้านการพัฒนาประติมากรรมรูปสัตว์ที่มีต้นแบบจากสัตว์ที่พบเฉพาะในพื้นที่ตำบลตกรพรมเท่านั้น แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี สาขาวิชาทัศนศิลป์จึงได้ต่อยอดจากประติมากรรมรูปตุ๊กแก แต่เนื่องจากประติมากรรมดังกล่าวไม่ได้ผลิตโดยใช้แม่พิมพ์ ทำให้ไม่สามารถผลิตซ้ำได้ พร้อมกับรูปทรง

ของตุ๊กแก ยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เนื่องจากมีความเหมือนจริงมากเกินไป เพื่อแก้ปัญหาของกระบวนการผลิตตุ๊กตาให้ง่ายขึ้นและสามารถผลิตซ้ำได้ พร้อมพัฒนารูปทรงของสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นอัตลักษณ์ของโครงการพัฒนาป่าชุมชน ฯ โดยใช้วิธีการตัดทอนให้เป็นตัวการ์ตูน จึงสร้างสรรค์ออกแบบตุ๊กตารูปสัตว์หลากหลายชนิดเช่น ตุ๊กแกป่าตะวันออก ผีเสื้อกลางคืนสิรินธร เป็นต้น พร้อมทำแม่พิมพ์ยางซิลิโคน และทำการหล่อโดยใช้กระดาษหยวกกล้วยซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด ในรูปแบบประติมากรรมลอยตัว

คณะผู้วิจัยต้องการที่จะสร้างสรรค์พัฒนาผลิตภัณฑ์ประติมากรรมจากกระดาษหยวกกล้วยของโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ตำบลตกพรม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในการเพิ่มเติมมูลค่าด้านประโยชน์การใช้สอย คณะผู้วิจัยจึงนำองค์ความรู้ในด้านประติมากรรมประยุกต์ ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ โดยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนเพื่อความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน และสามารถเป็นส่วนสำคัญในการลดวัสดุเหลือทิ้ง อันเป็นสาเหตุในสร้างมลภาวะสำคัญของ ชุมชนและประเทศในทุกวันนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดลองใช้กระดาษหยวกกล้วยสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์
2. เพื่อสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วยในรูปแบบใหม่
3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องประติมากรรมประยุกต์สู่ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ด้านวิชาการ ได้องค์ความรู้พื้นฐานทางศิลปะเพื่อการประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดสู่งานออกแบบและสร้างสรรค์สินค้าของชุมชน
2. ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์ ช่วยเพิ่มมูลค่าและประสิทธิภาพ ในการออกแบบและสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์ ที่แสดงอัตลักษณ์ของชุมชน สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนเพื่อความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษาและทดลอง
 - 1.1 ศึกษาวิธีการทดลองใช้กระดาษหยวกกล้วยด้วยวิธีการประติมากรรมกระดาษอัดหรือเปเปอร์มาเช่ เพื่อนำไปขึ้นรูปทรงในแม่พิมพ์ซิลิโคนในการทดสอบการคงสภาพของรูปทรง
2. ขอบเขตการออกแบบและสร้างสรรค์

2.1 ศึกษาแนวทางในการออกแบบประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วย จากการลงพื้นที่ชุมชน โดยการสัมภาษณ์ จำนวน 2 คน และสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน

2.2 ออกแบบภาพร่าง ผลงานประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วย อย่างน้อย จำนวน 3 ผลงาน และคัดเลือกนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานต้นแบบจำนวน 1 ผลงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสร้างสรรค์ หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิควิธีการทางประติมากรรมประยุกต์โดยใช้กระดาษหยวกกล้วยเป็นวัสดุในการขึ้นรูปทรง ที่ได้แนวทางการออกแบบจากการลงพื้นที่ชุมชน การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม นำมาสู่กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานต้นแบบ

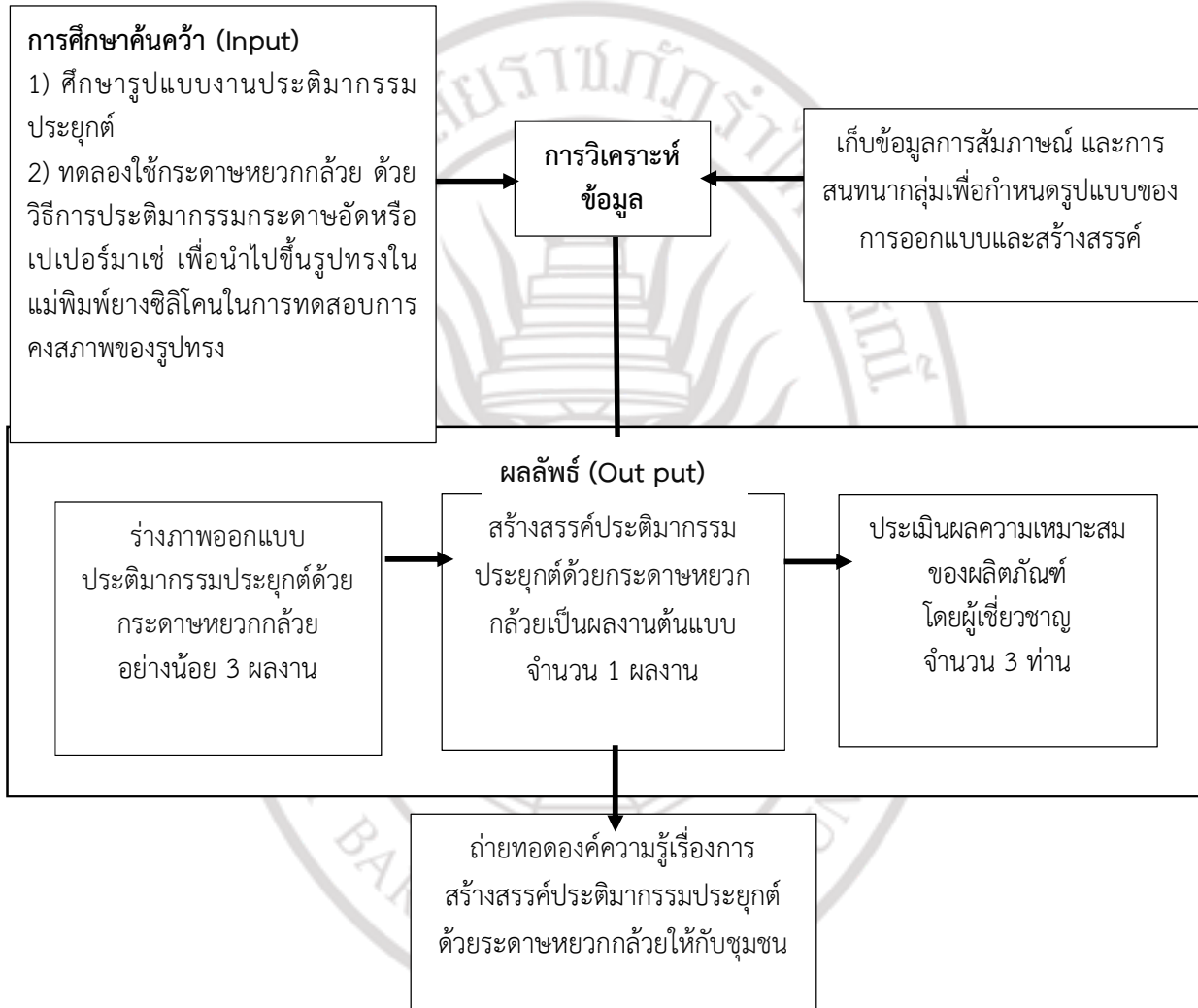
2. ประติมากรรมประยุกต์ หมายถึง ผลงานต้นแบบที่เป็นลักษณะ 3 มิติ มีความกว้าง ความยาว ความลึก สามารถสัมผัสจับต้องได้อีกทั้งยังมีความงาม มีคุณค่าในทางสุนทรียภาพและประโยชน์ใช้สอย

3. กระดาษหยวกกล้วย หมายถึง กระดาษที่แปรรูปจากต้นกล้วย โดยโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ตำบลตกรพรม อำเภอชลุม จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวความคิดในการวิจัย (ถ้ามี)

กรอบแนวคิดสำหรับโครงการวิจัยได้ ดังนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย